

поставленої мети, яка виражається у відновленні платоспроможності, повному задоволенні вимог кредиторів, а також створенні конкурентних переваг, розширенні ринків збуту, диверсифікації бізнесу та поновлення інвестиційної та інноваційної діяльності в перспективі. Підсумовуючи вищесказане, пропонуємо виділити санацію з повним досягненням мети, з частковим досягненням мети і санацію з недосягненням мети.

У результаті дослідження теоретико-методичних підходів до санації підприємств встановлено, що доцільно виділити ще три критерія, а саме: за галузевою, за територіальною, за організацій-но-правовою ознаками.

Інформаційні джерела:

1. Білоконь Т.М., Несен Л.М. Санація підприємств: організаційно-економічний механізм. Вінниця: ВНТУ, 2010. 152 с.
2. Бланк И. А. Основы финансового менедж-мента. Ника-Центр, 1999. Т. 2. 512 с.
3. Боронос В.Г., Плікус І.Й., Кобушко І.М. Управління фінансовою санацією підприємств. Вид-во СумДУ, 2010. 437 с.
4. Кондрашихін А.Б., Пепа Т.В., Федорова В.О. Фінансова санація і банкрутство підприємств. Центр учбової літератури, 2007. 208 с.
5. Кохан М.О. Управління санацією підприємств в контексті європейського досвіду. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Наукові доробки молоді – вирішенню проблем європейської інтеграції». Харків: ХІБС, 2008. С. 132–134.

МЕТОДИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Лацик А.О., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **М.О. Євдокімова**
Державний біотехнологічний університет

Для підприємства є необхідним план як динамічний процес, який дає змогу передбачати та враховувати зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі, адаптувати внутрішні чинники господарчої діяльності для свого розвитку й подальшого зростання. В ринковій економіці місце фінансового планування визначається тим, що планування є однією з функцій управління, що забезпечує підприємству нормальне функціонування. Отже, фінансове планування виступає функцією управління фінансами.

Планування фінансових показників підприємства здійснюється за допомогою певних методів. В свою чергу, метод являє собою засіб досягнення мети, визначену впорядковану діяльність.

Методи фінансового планування поділяються на дві групи: методи розрахунку окремих фінансових показників (балансовий, нормативний, розрахунково-аналітичний, економіко-математичне моделювання, метод оптимізації планових рішень) і загальні методи побудови фінансового плану у

цілому (економічний аналіз, сітьовий метод планування, програмно-цільовий метод, прогнозний метод).

Збагаченню та вдосконаленню методів планування і прогнозування сприяли ринкові відносини які постійно розвиваються. Чинники які зумовили розвиток методів планування і прогнозування це – економічні кризи останньої чверті ХХ ст., які примусили менеджерів різних країн вишукувати нові методи управління та швидке розповсюдження інформаційних технологій і комп'ютерної техніки. Ці засоби дали змогу автоматизувати, спростити та прискорити виконання великої кількості функцій планування. У плануванні та прогнозуванні використовують складні математичні методи, поряд з цим розповсюдження комп'ютерів, ефективних програмних продуктів робить ці процеси доступними. Необхідно тільки знати, який вибрати метод, який програмний продукт застосувати.

Коефіцієнтний метод використовується для здійснення обґрунтованих фінансових розрахунків, визначення величини доходів і витрат. За допомогою коефіцієнтів, які базуються на досягненнях минулого періоду, розраховуються передбачувані доходи і витрати. Однак, цей порядок має низку суттєвих недоліків, по-перше, недостатньо обґрунтована база, подальше уточнення показників може спричинити нераціональне використання фінансових ресурсів та стати причиною порушення безперервного процесу виробництва; по-друге, у разі недосконалості діючої на підприємстві методики планування, застосування коефіцієнтного методу негативно позначається на ефективності використання матеріальних і фінансових ресурсів, а в низці випадків призвести до порушення вартісних пропорцій і погіршення фінансового стану підприємства [1].

Балансовий метод застосовується під час планування розподілу прибутку та інших фінансових ресурсів, при плануванні потреби надходжень засобів до грошового фонду. Фінансовий план підприємства складається у формі балансу доходів і витрат, балансу надходження і витрачання грошових коштів.

Зміст нормативного методу полягає у тому, що на основі наперед встановлених норм, техніко-економічних нормативів розраховується потреба підприємства у фінансових ресурсах та джерелах цих фінансових ресурсів. Норма – це середня величина, а норматив – це розрахункова величина. Найпростішим методом планування є нормативний метод. Знаючи норму, норматив, об'ємний показник можна розрахувати плановий показник.

Фінансові ресурси підприємства повинні бути збалансовані між собою шляхом вибору ефективних методів формування фондів грошових коштів, розподілу та використання отриманого доходу. Сутність методу оптимізації планових рішень полягає в опрацюванні декількох варіантів планових розрахунків з метою визначення найбільш оптимального.

Мережне планування (сіткове планування) – це одна з форм графічного відображення змісту робіт і тривалості виконання стратегічних планів і довгострокових комплексів проектних, планових, організаційних та інших видів діяльності підприємства. Він був створений американськими фахівцями (Кларк, Малкольм, Розебум та ін.) у 1958 р. й одержав назву «метод оцінки перегляду програм». Метод мережного планування і управління (МПУ) застосовується для планування складних систем і управління ними. МПУ

засноване на теорії графів. За допомогою теорії графів можна вирішувати не тільки задачі мережного планування, а й різні екстремальні завдання з розміщення грошових коштів, розвитку транспортної мережі, перевезення [2].

Для вирішення крупних проблем перспективного розвитку, якщо вони мають міжрегіональний та міжгалузевий характер, можуть використовувати програмно-цільові методи.

Програмно-цільовий метод – це система методів планування й управління програмою, яка включає методи: оцінки і вибору проблем, для вирішення яких будуть розроблятися програми; формування й оптимізації програм; визначення необхідних ресурсів та розподілу між елементами програм; організації системи управління програмою і забезпечення організаційної дії; координації й контролю робіт над програмами [3].

Суть метода економіко-математичного моделювання дає змогу знайти кількісний вираз взаємозв'язків між фінансовими показниками і чинниками, що впливають на величину цих показників. Економічні процеси мають якісну і кількісну визначеність. Знаходити кількісний вираз взаємозв'язків між економічними процесами і показниками з найменшими витратами праці дають змогу економіко-математичні методи. Вони дають можливість розробити декілька варіантів плану і вибрати найкращий. Застосування математики в економіці вимагає точного математичного опису економічного процесу, для чого будується математична модель, яка в якісному відношенні повинна відображати економічний процес.

Розкриття логічних зв'язків сучасного, минулого, майбутнього, передбачення економічних результатів господарської діяльності господарюючих суб'єктів неможливо без вивчення характеру змін економічних процесів у часі, їхніх взаємозв'язків, накопичення минулого досвіду, що і становить попередній етап прогнозування. Прогнозування – це процес передбачення майбутнього стану предмета чи явища на основі аналізу його минулого і сучасного.

Економічні прогнози виявляють закономірності перспективного розвитку і можуть стати базою для визначення головних напрямів тривалої економічної політики. Економічні прогнози носять імовірнісний характер, тобто це деяка гіпотеза, деяка ймовірнісна оцінка протікання економічного процесу в майбутньому. Прогноз визначає тільки можливі варіанти економічного розвитку [4].

Методи які використовуються для прогнозування залежать від відрізка часу на який робиться прогноз. Економічні прогнози поділяються за часом (на який проміжок часу робиться прогноз) і за типом інформації (яка інформація використовується для складання прогнозу). За часом прогнози складаються до одного місяця, до одного року, до п'яти років, більше п'яти років. За типом інформації використовується інформація – інтуїтивна, предметна, блок-схеми, графи, знання математичних залежностей між параметрами та статистичні дані про параметри, комплексне прогнозування, тобто дані всіх типів.

За ступенем формалізації методи прогнозування можна розділити на інтуїтивні, «метод інтерв'ю», аналітичний метод, метод написання сценарію.

Важливе місце в класифікації методів економічного прогнозування займають комбіновані методи, що поєднують різні методи. До комбінованих

методів можна віднести колективні експертні оцінки і методи моделювання або статистичні й опитування експертів, використання фактографічної й експертної інформації.

Побудова планів та прогнозів дає змогу передбачувати та враховувати суб'єктам господарювання поточні й майбутні зміни зовнішнього середовища, а також адаптувати внутрішні чинники фінансово-господарчої діяльності для свого розвитку і подальшого зростання. Отже, без фінансового планування не можна досягти той рівень управління діяльністю підприємства, який би забезпечував йому успіх на ринку, постійне вдосконалення матеріальної бази та соціальний розвиток колективу. Саме фінансове планування має для підприємства узагальнююче, глобальне значення, саме фінанси охоплюють усі боки і ділянки його функціонування.

Інформаційні джерела:

1. Батенко Л.П., Белов М.А., Євдокимова Н.М. Планування діяльності підприємства : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2009. 384 с.
2. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2003. 403 с.
3. Сердюков К.Г., Діакіте Моро. Види та методи фінансового планування і прогнозування підприємства / *Інфраструктура ринку*. 2019. Випуск 30. С. 438-443.
4. Ставерська Т.О., Андрющенко І.С. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах : навч. посіб. / вид. 2-ге, доп. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2019. 144 с.

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Лісовенко А.І., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.П. Близнюк**

Державний біотехнологічний університет

Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов успішної і стабільної роботи підприємства в ринкових умовах. Якщо підприємство фінансово стійке, платоспроможне, то воно має ряд переваг перед іншими підприємствами такого ж профілю при отриманні кредитів, залученні інвестицій, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Чим вища стійкість підприємства, тим більш воно незалежне від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик банкрутства. Управління фінансовою стійкістю є одним з основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною передумовою стабільного розвитку підприємства.

Ринкові умови господарювання, проблеми фінансового забезпечення діяльності підприємств в умовах війни обумовлюють необхідність кваліфікованого аналізу та обґрунтованої оцінки інвестиційної привабливості